«Γιος της Αμαζόνας»

Το πρώτο που θ' ακούσει κανείς γι' αυτή την παράσταση και το πρώτο που θα πει περιγράφοντάς την είναι ότι παίζεται στον δέκατο πέμπτο όροφο της Λεβέντειου Πινακοθήκης. Το θέατρο ως θέαμα πάντα καθορίζεται από τον χώρο όπου ανεβαίνει, αλλά μερικές φορές πιο πολύ από τις άλλες, παίρνοντας το σχήμα του, όπως το υγρό παίρνει το σχήμα του δοχείου. Στην προκειμένη περίπτωση το δοχείο είναι ψηλό, λεπτό, κομψό και λευκό. Η βασισμένη πάνω στον «Ιππόλυτο» του Ευριπίδη παράσταση σε σκηνοθεσία Ανδρέα Αραούζου υιοθέτησε τα χαρακτηριστικά του χώρου για τον οποίο φτιάχτηκε. Το ύψος του κτηρίου μας προειδοποιεί πως η παράσταση δεν θα πατάει στη γη. Ποιος θα μπορούσε να τη φανταστεί, π.χ., στη Σχολή Τυφλών; Εξάλλου το ίδιο το ανέβασμα των θεατών με ασανσέρ, ανά παρτίδες, με συνοδεία φρουρού, προσδίδει ύφος περίεργο, κάτι μεταξύ κοσμικού και τελετουργικού. Ο κομψός ημιεσωτερικός χώρος καταφέρνει να παρουσιάσει την απίθανη και απέραντη θέα της σχεδόν νυχτερινής, στις τελευταίες αποχρώσεις του ηλιοβασιλέματος, Λευκωσίας, ως μέρος του ιδίου, όπως ο Ανδρέας Αραούζος κάνει το απέραντο έργο του Ευριπίδη «μέρος» της διασκευής του, του «Γιου της Αμαζόνας». Η στενότητα του χώρου περιορίζει την κίνηση των ηθοποιών κάνοντάς την επαναληπτική, σχεδόν κυκλική. Ο Φώτης Νικολάου καταφέρνει να στήσει επί τόπου ακόμα και την καταστροφή του ανθρώπου από τον θεό. Η εγγύτητα μεταξύ των θεατών και των ηθοποιών απαιτεί να διαμορφώσει και το υποκριτικό τους ύφος. Ακόμα και το ύφος της μετάφρασης, την οποία ο μεταφραστής Αραούζος ήθελε να κάνει πιο σύγχρονη, πιο άμεση, αναδεικνύουσα τη λογική του ευριπίδειου κειμένου, είναι ταιριασμένο στον στενό χώρο του δέκατου πέμπτου ορόφου ενός σύγχρονου αρχιτεκτονήματος. Το λευκό και το κομψό είναι τα γνωρίσματα του χώρου που η Ρέα Ολυμπίου δανείστηκε για τα κοστούμια της, που σε πολύ μεγάλο βαθμό μορφοποίησαν τα πρόσωπα της παράστασης. Ο μουσικός Σταύρος Μακρής προσπάθησε να δημιουργήσει γέφυρα μεταξύ των ήχων της σύγχρονης πόλης και του υπόκωφου μοτίβου της μοίρας, τηρώντας όμως και αυτός τα περιοριστικά μέτρα του μικρού χώρου.

Κατά κάποιο τρόπο αισθάνομαι ότι η δουλειά μου έχει ήδη ολοκληρωθεί με την παράλληλη περιγραφή του χώρου και της διαμορφωμένης απ' αυτόν θεατρικής δράσης, επειδή αν παρακάτω αρχίσω να ψάχνω τι έλειπε από την παράσταση, θα πάω κόντρα στη λογική του σκηνοθέτη, την οποία προσπάθησα να παρουσιάσω στην πιο πάνω παράγραφο. Δεν πρέπει κανείς να απαιτήσει από την παράσταση κάτι που εξαρχής δεν θα χωρούσε στο συγκεκριμένο «δοχείο». Μπορεί όμως να παρατηρήσει κάποια επί μέρους στοιχεία που έρχονταν σε αντίθεση με την υπόλοιπη αισθητική της παράστασης. Αντιλαμβάνομαι ότι η διασκευή έχει επικεντρωθεί στην παρουσίαση της ταυτότητας του κάθε προσώπου, ανθρώπου ή θεού, και της τεκμηριωμένης από τους ίδιους θέσης τους στα διαδραματιζόμενα γεγονότα. Και η μετάφραση, με τη σειρά της, ενδιαφέρεται πιο πολύ για τη γλαφυρή απόδοση της επιχειρηματολογίας και της λογικής νηφαλιότητας των ηρώων, σε μονολόγους ή σε διαλογικούς αγώνες. Όμως η ποίηση του λόγου έχει μειωθεί αισθητά, κάτι που αφαιρεί από την ομορφιά όλου του εγχειρήματος. Η ποίηση στην τραγωδία δεν είναι συνώνυμο του στόμφου, που ήθελε να αποφύγει ο Αραούζος. Είναι το απαραίτητο μέρος της, που ανεβάζει τις περιπέτειες του μύθου σε άλλο επίπεδο, προσωπικό για τον καθένα και ταυτόχρονα κοινό για όλους. Δεν πιστεύω πως ο χώρος που τον ορίσαμε ως μέτρο και κριτήριο της παραγωγής αυτής, θα είχε αντίρρηση σε ποιητικότερο λόγο και συνεπώς ποιητικότερη παράσταση. Ακόμα ένα στοιχείο της εντός των συμφωνημένων πλαισίων ανισορροπίας είναι η υφολογική διαφορά στην υποκριτική των μελών της ομάδας. Πρέπει να σημειώσω πως αυτός ο κίνδυνος προκύπτει μερικές φορές όταν μέλος της ομάδας είναι η Στέλα Φυρογένη. Η οποία κατέχει την ικανότητα (και την επιδεικνύει ως Φαίδρα) να περάσει όποιο κείμενο, όποιο χαρακτήρα, όποιο φορμαλιστικό ζητούμενο τόσο από μέσα της, όσο να χωνέψει και να εσωτερικεύσει το υλικό παρουσιάζοντάς το μετά ως πραγματικά ολοκληρωμένο αποτέλεσμα, που οι συμπρωταγωνιστές της κινδυνεύουν να φανούν επιφανειακοί. Ο Φώτης Καράλης στις θεϊκές του υποστάσεις αποδίδει τη σωματική αυταρέσκεια της Αφροδίτης και την άκαμπτη δογματικότητα της Αρτέμιδος και ο Δημήτρης Χειμωνας κάνει τον Ιππόλυτο να είναι ζηλωτής της ανέραστης σωματικότητας με μέσα εξωτερικά, υπογραμμίζοντας πρωτίστως τη διαφορετικότητά τους. Ο Φώτης Αποστολίδης συνειδητά και αποτελεσματικά μικραίνει τον Θησέα του αφαιρώντας κάθε επική διάσταση, όμως στις σκηνές του αγώνα με τον Ιππόλυτο αυξάνει την εξωτερικότητα στο παίξιμό του.

